from <https://www.slideshare.net/enpifleg/ss-65435331>; 15. *Protsiv, O.* (2014). Analiz zakonodavchoi bazy myslyvskoho hospodarstva Ukrainy ta obhruntuvannia propozyitsii shchodo yoho pokrashchennia (zvit pidhotovleno ukrainskoiu movoiu z reziume anhliiskoju). Cherven, 2014 [Analysis of the legislative framework of hunting industry of Ukraine and development of improved proposals (report is written in Ukrainian with the executive summary in English). June 2014]. Retrieved from http://library.euneighbours.eu/sites/default/files/analysis_of_the_legislative_framework_of_hunting_industry_of_ukraine_and_development_of_improved_proposals.pdf; 16. *Rizun, E., Bondarenko, V.* (2015). Vykorystannia postiinykh i tymchasovykh muzeinykh ekspozytsii pry pidhotovtsi fakhivtsiv lisovoho i myslyvskoho hospodarstva [The Use of Permanent and Temporary Museum Exhibitions for Forestry Specialist Training]. In I. Zagorodniuk (Ed.) Pryrodnychi muzei: rol v osviti ta nautsi: materialy IV Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii – Natural History Museums: The Role in Education and Science (Proceedings of the IV International Scientific Conference). (Pt. 2, pp. 143-144). Kyiv: National Museum of Natural History, NAS of Ukraine [in Ukrainian]; 17. *Yachniuk, M. O.* (2010). Rozvytok myslyvskoho turyzmu v Chernivets'kii oblasti [Development of hunting tourism in Chernivtsi region]. Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu – Scientific herald of Chernivtsi University, 519-520. Geography, 67-69 [in Ukrainian].

УДК: 338.264; 351.71

І.С. Захарін

DOI: 10.36919/2312-7812.1.2020.36

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Наукова праця присвячена висвітленню проблем та перспектив інформатизації державного управління та національного господарства. Показано, що інформатизація дає змогу зменшувати витратність національного господарства, забезпечувати високу ефективність соціального управління, підвищувати економічну мобільність (у тому числі інвестицій, робочої сили, ресурсів та ін.). Згідно авторської позиції, в сучасних умовах інформатизацію слід розглядати не просто, як певну галузь державної політики, або набір заходів, або окремий процес, а як результат економічної діяльності сфери національного господарства, яка здатна задовільнити попит на інформаційні продукти та технології. Вказане відбувається під впливом інноваційних трансформацій. Проаналізовано нормативно-правове та нормативно-технічне забезпечення процесу інформатизації в Україні. Подано оцінку положенням Національної програми інформатизації. Вказано, що задля успішної реалізації політики інформатизації необхідно вирішити проблему створення привабливого інноваційного клімату. Описано проблеми формування привабливого інноваційного клімату в Україні та суперечності організації інноваційного процесу. Подано перелік основних заходів, спрямованих на вирішення завдань поліпшення інноваційного клімату. Обґрунтовано, що загальна модель регулювання має базуватися на розширенні спектру застосування економічних методів стимулювання інноваційної активності у сфері інформатизації, в першу чергу, у пріоритетних сферах та галузях реального сектора економіки. Обґрунтовано пропозицію про доцільність розробки та ухвалення Державної цільової економічної програми інформатизації державного управління та національного господарства на період до 2030 року, в якій слід передбачити конкретні, чіткі та реалістичні механізми активізації економічної діяльності у сфері інформатизації, в тому числі через запровадження механізмів

державно-приватного партнерства. Мають бути передбачені дієві заходи стимулювання та захисту інвестицій у IT-сфері, а також посилені механізми охорони прав інтелектуальної власності з урахуванням визнаних у світі принципів та стандартів. Проаналізовано досвід країн ЄС щодо застосування інструментів стимулювання комерціалізації технологій (у тому числі інформаційних технологій). Подано пропозиції щодо розробки законопроекту, в якому мають бути визначені загальні поняття комерціалізації інформаційних технологій та інновацій у сфері інформатизації. Подано перелік елементів процесу комерціалізації інформаційних інновацій та інформаційних технологій. Внесено пропозиції щодо набору економічних інструментів стимулювання замовників (покупців) інформаційних продуктів та технологій вітчизняного походження.

The scientific work is devoted to the coverage of problems and prospects of informatization of state administration and national economy, which is considered as a factor of innovative development of economy. It is shown that informatization makes it possible to reduce the cost of the national economy, to provide high efficiency of social management, to increase economic mobility (including investments, labor, resources, etc.). According to the author's point of view, in modern conditions informatization should be considered not simply as a certain branch of state policy, or a set of measures, or a separate process, but as a result of economic activity of the national economy, which is able to satisfy the demand for information products and technologies. This happens under the influence of innovative transformations. The normative-legal and regulatory-technical support of the informatization process in Ukraine is analyzed. The provisions of the National Informatics Program have been evaluated. It is stated that in order to successfully implement the informatization policy, it is necessary to solve the problem of creating an attractive innovative climate. The problems of formation of attractive innovation climate in Ukraine and contradictions of organization of innovation process are described. The list of the main measures aimed at solving the problems of improving the innovation climate is presented. It is substantiated that the general model of regulation should be based on broadening the range of economic methods of stimulating innovative activity in the sphere of informatization, first of all in priority spheres and branches of the real sector of economy. The proposal on the feasibility of developing and adopting the State Targeted Economic Program for Informatization of Public Administration and the National Economy for the Period up to 2030 is justified. . Effective measures to stimulate and protect investment in the IT sector must be envisaged, as well as enhanced mechanisms for protecting intellectual property rights, taking into account the world-recognized principles and standards. The experience of EU countries on the use of tools to promote technology commercialization (including information technology) is analyzed. Proposals for the development of a draft law defining the general concepts of commercialization of information technologies and innovations in the field of informatization have been submitted. The list of elements of the process of commercialization of information innovations and information technologies is presented. Proposals for a set of economic instruments for stimulating customers (buyers) of information products and technologies of national origin are made.

Ключові слова: інформатизація, інноваційний розвиток, державне управління, національне господарство, інформаційні технології, інновації.

Keywords: informatization, innovative development, public administration, national economy, information technologies, innovations.

Вступ (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями). Інформатизація державного управління та національного господарства є одним із пріоритетів державної політики в багатьох країнах світу. Інформаційні технології, впроваджені в практику господарювання,

підвищують економічну активність, доступ до ринкових продуктів, збільшують доходи суб'єктів підприємницької діяльності, підвищують стійкість національної економічної системи. Інформатизація національної економіки є одним із засобів інноваційного розвитку, оскільки дозволяє здійснювати ефективне впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (технологічні інновації), і на цій основі отримувати позитивні економічні результати, зокрема підвищувати ефективність суспільного відтворення.

Однак в Україні інформатизація національного господарства здійснюється доволі мляво. Зокрема, повільно здійснюються заходи з інформатизації технологічних процесів у сфері надання державних послуг (вид економічної діяльності «державне управління»). Позиція України в міжнародних рейтингах інформатизації та впровадження інформаційних технологій є невисокою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інформатизації національного господарства та формування економічних основ розвитку інформаційного суспільства все частіше стають предметом наукових розвідок провідних науковців. Плідно працюють над цією проблематикою Загорна Т., Мірясов Ю., Ткачова А., Любікіна О., Мурована Т., Магомедова А., Сіскос Е., Акімова Л. та інші науковці. Однак, в сучасних умовах, які характеризуються обмеженням доступу до експортних ринків, падінням промислового виробництва (у тому числі високотехнологічного), звуженням джерел фінансування технологічних інновацій (у тому числі у сфері інформатизації) тощо, виникає потреба у проведенні додаткових досліджень з питань стимулювання інформатизації національного господарства, яка виступає одним із чинників інноваційного розвитку економіки.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є викладення результатів дослідження з питань інформатизації державного управління та національного господарства в контексті забезпечення інноваційного розвитку економіки.

Викладення основного матеріалу. Інформатизацію ми розглядаємо, як сукупність політичних, правових, організаційно-економічних, науково-технічних, виробничих та соціальних процесів, спрямованих на формування та реалізацію політики впровадження інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій в соціальну практику на основі створення, апробації, комерціалізації, поширення та використання цих технологій.

Також інформатизацію можна розглядати, як процес широкомасштабного використання інформаційних технологій у всіх сферах життєдіяльності суспільства з метою підвищення ефективності використання знань та інформації під час соціального управління, задоволення інформаційних потреб держави, економічних організацій та громадян, створення належних економічних передумов переходу держави до так званого «інформаційного суспільства» [4; 7].

Процес інформатизації державного управління та національного господарства, згідно нашої позиції, слід розглядати, як елемент інноваційного розвитку економіки, що є передумовою формування інформаційного суспільства.

У сучасних умовах під інформатизацію дослідники розуміють не просто певну галузь державної політики, або набір заходів, або окремий процес, а результат економічної діяльності сфери національного господарства, здатної задовольнити попит на інформаційні продукти та технології [1; 5]. Вказане відбувається під впливом інно-

ваційних трансформацій. Інформатизація дає змогу зменшувати витратність національного господарства, забезпечувати високу ефективність соціального управління, підвищувати економічну мобільність (у тому числі інвестицій, робочої сили, ресурсів та ін.). За великим рахунком, в таких умовах реалізація політики інформатизації стає чинником підтримки безпеки та суверенітету держави.

Нормативно-правове та нормативно-технічне забезпечення процесу інформатизації в Україні почалося після ухвалення 1998 року Законів України «Про Національну програму інформатизації», «Про Концепцію Національної програми інформатизації» та «Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 1998-2000 роки». Окрім цього, було ухвалено низку інших нормативних актів Кабінету Міністрів України та Указів Президента України.

Закон України «Про інформацію» визначає основні принципи державної політики в галузі інформатизації [3]: інформаційна свобода; невтручання в особисте життя; відкритість і доступність інформації; інформаційна безпека; право власності на інформаційні ресурси та підтримка різних форм власності; відповідальність власників інформаційних ресурсів за якість інформації та порушення під час роботи з інформацією; роль держави у формуванні й реалізації політики інформатизації та інформаційної безпеки; гармонізація українського інформаційного законодавства із законодавством інших країн.

Згідно з Національною програмою інформатизації [2], основними напрямми інформатизації в Україні проголошено: розроблення політики та організаційно-правове забезпечення інформатизації; формування національної інфраструктури інформатизації; інформатизація стратегічних напрямів розвитку державності, безпеки та оборони; інформатизація процесів соціально-економічного розвитку; інформатизація пріоритетних галузей економіки; інформатизація фінансової та грошової системи, державного фінансово-економічного контролю; інформатизація соціальної сфери; інформатизація в галузі екології та використання природних ресурсів; інформатизація науки, освіти і культури; міжнародне співробітництво.

Національна програма інформатизації (як практичний інструмент) представляє собою комплекс взаємопов'язаних окремих завдань (проектів) інформатизації, спрямованих на реалізацію державної політики та пріоритетних напрямів створення сучасної інформаційної інфраструктури України за рахунок концентрації та раціонального використання фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, виробничого і науково-технічного потенціалу держави, а також координації діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності і громадян у сфері інформатизації [2; 7].

Національна програма інформатизації передбачає виконання низки галузевих і регіональних програм та проектів. Зокрема, планується створювати й розвивати інформаційно-аналітичні, обчислювальні та автоматизовані системи, центри й мережі у правовій сфері. Правова інформатизація — це інформатизація правотворчої та правореалізаційної діяльності, а також правове забезпечення процесів інформатизації. Іншими словами, правова інформатизація на практичному рівні представляє собою процес створення оптимальних умов щонайповнішого задоволення інформаційно-правових потреб органів суду, прокуратури, юстиції, Міністерства внутрішніх справ та інших правоохоронних органів, завдяки ефективній організації

та використанню інформаційних ресурсів. На наступних етапах передбачається створення належних умов для забезпечення правовою інформацією органів влади, організацій, суб'єктів господарської діяльності та громадян. На наш погляд, правова інформатизація є важливим аспектом інноваційного розвитку економіки, оскільки правова інформатизація виступає елементом упорядкування господарських відносин та поліпшення інвестиційного клімату [5; 7].

Задля успішної реалізації політики інформатизації, на наш погляд, необхідно вирішити проблему створення привабливого інноваційного клімату. Виходимо з того, що інформатизація, як і будь-який інший інноваційний процес, передбачає створення та функціонування механізмів формування (акумуляції), розподілу та використання певних інвестиційних ресурсів. Як правило, вказані ресурси, що представлені у фінансовій формі, спрямовуються на реалізацію широкого спектра інноваційних проектів (створення програмних продуктів, монтаж обладнання, налагодження мереж, продукування та поширення програмних засобів тощо).

В Україні, в якій процес трансформації у ринкову систему господарювання ще не завершено, вирішення проблеми інноваційного розвитку має певні особливості. Наша держава пережила нечуване падіння виробництва, катастрофічне зростання інфляції, жорстку кризу платежів, стрімке збільшення безробіття, що в результаті привело до різкого зниження рівня життя населення. "Шокова" терапія не принесла позитивних наслідків, оскільки структурно zdeформована, мілітаризована, неефективна та витратна економіка була до цього не готова. Досить довго не фінансувалися навіть критично необхідні інвестиції, не кажучи вже про інновації [6]. Тож задля активізації інноваційної діяльності слід розробити сучасну систему стимулювання розробки і впровадження інновацій, у тому числі інновацій у сфері інформатизації. З огляду на нинішню модель трансформаційних перетворень, вважаємо, що основним елементом цієї системи мають стати такі стимули, які безпосередньо впливають на економічний (перш за все, фінансовий) стан суб'єктів господарювання ІТ-сфери.

Аналіз літератури дає змогу виділити основні проблеми організації ефективної державної підтримки інноваційної активності [5; 6; 8]:

- відсутність адаптованих до світового досвіду механізмів регламентування встановлення стимуляторів для підприємств, які реалізують капіталомісткі інвестиційні проекти у реальному секторі економіки та у сфері інформатизації;
- зниження обсягу бюджетних ресурсів для фінансування пріоритетних інноваційних проектів;
- відсутність чіткого порядку фінансової підтримки інвестиційної активності, в тому числі через механізм здешевлення кредитів;
- нерозвинутість механізмів державно-приватного партнерства в інноваційній сфері та у сфері інформатизації;
- падіння привабливості інноваційного клімату, в першу чергу через зниження дохідності та прибутковості інноваційної діяльності внаслідок загострення фінансово-економічної кризи.

Подолання вказаних суперечностей, звісно, у короткостроковій перспективі неможливе. В таких умовах, на наш погляд, здійснення заходів з інформатизації національного господарства можливе через подальшу лібералізацію умов інвестування, організацію раціональних механізмів взаємодії з конкретними інвесторами, усунення

перешкод інвестиційного процесу на мезорівні, а також підтримку макроекономічної стабілізації.

Проблема активізації інноваційної діяльності наразі трансформується і полягає не тільки у підвищенні ефективності використання інноваційних інвестицій (необхідна умова), а й у суттєвому нарощуванні їхнього обсягу на виробництвах вищих технологічних укладів та в інших пріоритетних секторах (розвиток інфраструктури, енергозбереження та нові джерела енергії, наука і наукове обслуговування та ін.). Ключовим принципом інвестиційної політики стає поєднання інвестицій з інноваціями (інвестиції ефективно реалізуються лише за умов впровадження науково-технічних досягнень, водночас інноваційний розвиток вимагає масштабної інвестиційної підтримки). Таким чином, йдеться про стимулювання припливу інвестицій у сектор ІТ-технологій, а також задля реалізації широкого спектру програм та проектів у сфері інформатизації національного господарства.

Серед основних заходів, спрямованих на реалізацію поставлених завдань, можемо віднести наступні:

- застосування ефективних механізмів підтримки макроекономічної стабільності та високої привабливості інноваційного клімату,
- забезпечення належного бюджетного фінансування державних програм і проектів у сфері інформатизації,
- апробацію та поширення ефективних інструментів державно-приватного партнерства у сфері інформатизації,
- формування нормативно-правових актів, спрямованих на подальший розвиток сфери розробки та впровадження технологічних інновацій (у тому числі інформаційно-комунікаційних технологій),
- розробку нормативно-правових актів, спрямованих на подальше удосконалення процедур комерціалізації інноваційних проектів у сфері інформатизації,
- проведення подальшої дерегуляції підприємницької діяльності, у тому числі у сфері малого ІТ-бізнесу.

Загальна модель регулювання має базуватися на розширенні спектру застосування економічних методів стимулювання інноваційної активності у сфері інформатизації, в першу чергу у пріоритетних сферах та галузях реального сектора економіки.

Зупиняючись на питанні взаємозв'язку важелів регулювання, слід зазначити, що їх поєднання не може бути довільним. Воно залежить від рівня розвитку та типу економічних відносин, кон'юнктурних обмежень, конкретного макроекономічного стану [6]. Кожна модель державного регулювання є певним сполученням елементів, котрі реалізуються у вигляді комплексу заходів економічної політики та відповідних державних інститутів, що розробляють та реалізують ці заходи. Поміж різними напрямками економічної політики повинна здійснюватись координація. Недостатнє врахування взаємовпливу різних заходів економічної політики може суттєво обмежити ефективність всієї економічної політики.

Тому необхідно розробити, узгодити та ухвалити Державну цільову економічну програму інформатизації національного господарства на період до 2030 року, в якій передбачити конкретні, чіткі та реалістичні механізми активізації економічної діяльності у сфері інформатизації, в тому числі через запровадження механізмів державно-приватного партнерства. Мають бути передбачені дієві заходи стимулювання та

захисту інвестицій у ІТ-сфері, а також посилені механізми охорони прав інтелектуальної власності з урахуванням визнаних у світі принципів та стандартів.

На нашу думку, розробка такої програми вкрай необхідна, вона надасть можливість раціонально використати обмежені бюджетні та інвестиційні ресурси, що можуть бути спрямовані на реалізацію державних програм і проектів у сфері інформатизації, а також створить належне підґрунтя для підвищення привабливості економічної діяльності у сфері інформатизації.

Підтримка високої інвестиційної активності у сфері інформатизації може здійснюватись через держконтракт [8], який відрізняється від інших форм прямого державного регулювання тим, що він може застосовуватись для суб'єктів корпоративного сектору недержавної форми власності тоді, коли їх продукція необхідна для державного споживання.

На нашу думку, «прискорення запуску» процесу інформатизації національного господарства, що створює основу для стійкого зростання вітчизняного виробництва, може й повинен розпочатися з видів економічної діяльності (секторів), орієнтованих на кінцевий споживчий попит. Такий підхід, у випадку його реалізації, здатен створити кумулятивний ефект, стимулюючи попит на продукцію суміжних галузей і формуючи в них власний потенціал для подальшого впровадження технологічних інновацій.

Доцільно вжити заходів із стимулювання «внутрішнього попиту» на інформаційні продукти та технології. В цьому контексті слід звести до мінімуму видаткові статті Державного бюджету, які передбачають закупівлю імпортного обладнання для різних потреб, спрямувавши їх у розвиток відповідних вітчизняних виробництв. Необхідно надавати правову та інформаційну підтримку збутовій діяльності вітчизняних товаровиробників інформаційних продуктів шляхом удосконалення системи інформування реальних та потенційних контрагентів вітчизняних підприємств, забезпечення зручного доступу до такої інформації та достатнього рівня її достовірності. Доцільно конкретизувати програми стимулювання залучення малого ІТ-бізнесу у промислову діяльність з урахуванням галузевих особливостей та динаміки відповідних товарних ринків.

Стратегічним напрямом державної політики у сфері інформатизації має стати створення умов для інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання у сфері впровадження інформаційних технологій. Особливо важливого значення набуває проблема підтримки комерціалізації інновацій та технологій у ІТ-секторі, а також у інформаційних технологіях у всіх видах економічної діяльності. Слід забезпечити відповідність загальних тенденцій інноваційно-технологічної діяльності та потенціалу промислового сектору (в тому числі йдеться про раціональність структури виробництва) [4; 5; 6].

Нині в країнах ЄС застосовуються різні інструменти стимулювання комерціалізації технологій (у тому числі інформаційних технологій), які можна класифікувати таким чином [1; 5; 8]:

- податкові преференції,
- фінансування різних програм (як правило, на конкурсній основі),
- субсидування послуг з комерціалізації технологій,
- державне замовлення (стимулювання контрактних наукових досліджень).

Натомість у законодавстві України не передбачено правових норм, спрямованих на стимулювання діяльності з комерціалізації отриманих науково-технічних розробок, інновацій, технологічних рішень.

Вважаємо за доцільне розробити відповідний законопроект, в якому мають бути визначені загальні поняття комерціалізації інформаційних технологій та інновацій у сфері інформатизації, в тому числі:

- правове визначення понять “комерціалізація інформаційної технології”, «інформаційна інновація», «інформатизація» та ін.;
- способи комерціалізації науково-технічних розробок, інновацій і технологій у сфері інформатизації;
- загальний порядок комерціалізації інформаційних інновацій та інформаційних технологій;
- особливості комерціалізації науково-технічних розробок, інновацій і технологій у сфері інформатизації державними (в тому числі бюджетними) установами, підприємствами військово-промислового комплексу, спеціальними установами тощо;
- заходи стимулювання комерціалізації інформаційних інновацій та інформаційних технологій;
- організаційно-правові форми інфраструктурної підтримки комерціалізації інформаційних інновацій та інформаційних технологій (центри передачі інформаційних технологій, центри трансферу інформаційних технологій, наукові фонди тощо).

Окремими складовими процесу комерціалізації інформаційних інновацій та інформаційних технологій можуть бути: сертифікація (стандартизація) наукової розробки у сфері інформатизації з метою подальшого продажу (передачі); маркетингове супроводження наукової розробки, інновації, технології у сфері інформатизації; продаж наукової розробки, інновації, технології у сфері інформатизації; передача наукової розробки, інновації, технології у сфері інформатизації на підставі господарських договорів.

На наш погляд, основною причиною недостатніх темпів комерціалізації інформаційних технологій є майже повна відсутність попиту на науково-технічні розробки, інновації та перспективні технології з боку вітчизняних підприємств. Відтак, доцільно передбачити системні заходи економічного стимулювання замовників (покупців) інформаційних продуктів та технологій вітчизняного походження. Таке стимулювання може включати: пільгове оподаткування прибутку, який використовується на закупівлю інформаційних інновацій та інформаційних технологій; застосування норм прискореної амортизації інформаційних інновацій та інформаційних технологій (у формі основного обладнання); пільгове кредитування витрат на закупівлю інформаційних інновацій та інформаційних технологій вітчизняного походження; замовлення виготовлення інформаційних інновацій та інформаційних технологій державними та недержавними підприємствами на основі механізмів державно-приватного партнерства; розширення державного замовлення на інформаційних інновацій та інформаційних технологій, в першу чергу, у сфері державного управління, правоохоронної діяльності, ресурсозбереження, розробки інноваційних технологій переробної промисловості, розвитку людського потенціалу тощо.

Вважаємо, для забезпечення належних показників комерціалізації інновацій і технологій у сфері інформатизації необхідно забезпечити підтримку розвитку

ефективного ринку інтелектуальних продуктів, на якому обертаються особливі інтелектуальні товари і послуги, створені на базі науково-технічних розробок.

Висновки. Процес інформатизації державного управління та національного господарства слід розглядати, як елемент інноваційного розвитку економіки, що є передумовою формування інформаційного суспільства. Іншими словами, з точки зору економічної науки, інформатизація виступає, як результат економічної діяльності сфери національного господарства, яка здатна задовольнити попит на інформаційні продукти та технології.

Успішність реалізації політики інформатизації залежить від створення привабливого інноваційного клімату. Загальна модель регулювання має базуватися на розширенні спектру застосування економічних методів стимулюванні інноваційної активності у сфері інформатизації, пріоритетних сферах та галузях реального сектора економіки.

Необхідно розробити, узгодити та ухвалити Державну цільову економічну програму інформатизації національного господарства на період до 2030 року, в якій передбачити конкретні, чіткі та реалістичні механізми активізації економічної діяльності у сфері інформатизації, в тому числі через запровадження механізмів державно-приватного партнерства.

Стратегічним напрямом державної політики у сфері інформатизації має стати створення умов для інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання у сфері впровадження інформаційних технологій. Підтримка високої інвестиційної активності у сфері інформатизації може здійснюватись через держконтракт. «Прискорення запуску» процесу інформатизації національного господарства, що створює основу для стійкого зростання вітчизняного виробництва, може й повинен розпочатися з видів економічної діяльності (секторів), орієнтованих на кінцевий споживчий попит. Доцільно вжити заходів із стимулювання «внутрішнього попиту» на інформаційні продукти та технології. Доцільно розробити відповідний законопроект, в якому мають бути визначені загальні поняття комерціалізації інформаційних технологій та інновацій у сфері інформатизації. Доцільно передбачити системні заходи економічного стимулювання замовників (покупців) інформаційних продуктів та технологій вітчизняного походження. З метою забезпечення належних показників комерціалізації інновацій і технологій у сфері інформатизації необхідно забезпечити підтримку розвитку ефективного ринку інтелектуальних продуктів, на якому обертаються особливі інтелектуальні товари і послуги, створені на базі науково-технічних розробок.

У подальшому мають бути розроблені методичні підходи до прогнозування рівня інформатизації національного господарства за різними сценаріями розвитку.

1. *Загорная Т.О.* Аналитический подход к оценке уровня развития информационного сектора экономики. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2011. №1(4). С. 119-129;
2. Закон України «Про Національну програму інформатизації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>;
3. Закон України «Про інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>;
4. *Кастельс М.* Информационная эпоха: экономика, общество и культура : пер. с англ. М.: ГУ ВША, 2000. 608 с.;
5. *Мирясов Ю.А.* Тенденции формирования информационного сектора экономики. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. 2008. № 802. С. 30-33;
6. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2018 році / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov>.

ua/storage/app/media/innovatsii-transfer-tehnologiy/2019/07/03/stan-innov-diyaln-2018f.pdf; 7. *Ткачова А.В.* Специфіка і тенденції розвитку інформаційного сектора економіки України. Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2378>; 8. *Liubkina, O., Murovana, T., Magomedova A., Siskos, E. & Akimova, L.* (2019). Financial Instruments of Stimulating Innovative Activities of Enterprises and Their Improvements. Marketing and Management of Innovations, 4, 336-352. <http://doi.org/10.21272/mmi.2019.4-26>

1. *Zahornaia T.O.* Analytycheskyi podkhod k otsenke urovnia razvytiya ynformatsyonnoho sektora ekonomiky. Biuleten Mizhnarodnoho Nobelevskoho ekonomichnoho forumu. 2011. №1(4). S. 119-129; 2. Закон України «Про Національну програму інформатизації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-vr>; 3. Закон України «Про інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>; 4. *Kastels M.* Інформаційна епоха: економіка, обшчество у культура : per. s anhl. M.: HU VShA, 2000. 608 s.; 5. *Myriasov Yu.A.* Tendentsyy formirovaniya ynformatsyonnoho sektora ekonomiky. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina. 2008. № 802. S. 30-33; 6. Stan innovatsiinoi diialnosti ta diialnosti u sferi transferu tekhnologii v Ukraini u 2018 rotsi / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/innovatsii-transfer-tehnologiy/2019/07/03/stan-innov-diyaln-2018f.pdf>; 7. *Tkachova A.V.* Spetsyfika i tendentsii rozvytku informatsiinoho sektora ekonomiky Ukrainy. Efektyvna ekonomika. 2013. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2378>; 8. *Liubkina, O., Murovana, T., Magomedova A., Siskos, E. & Akimova, L.* (2019). Financial Instruments of Stimulating Innovative Activities of Enterprises and Their Improvements. Marketing and Management of Innovations, 4, 336-352. <http://doi.org/10.21272/mmi.2019.4-26>

УДК: 336.22

DOI: 10.36919/2312-7812.1.2020.45

А.С. Луценко

МОДЕЛЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Проаналізовано досвід фіскального регулювання в державах Вишеградської групи (Польща, Чехія, Угорщина і Словаччина), які є відносно новими членами Європейського Союзу та здійснили досить масштабні консолідації бюджетів під впливом наднаціонального фіскального регулювання Європейського Союзу.

Виявлено специфічні особливості фіскального регулювання у країнах Вишеградської групи та Україні, а саме: невисокий рівень соціального забезпечення; нижчий рівень відношення видатків бюджету до ВВП держав з розвинутою економікою; більш розвинене непряме оподаткування у порівнянні з державами ЄС.

Означено інструментарій консолідації бюджетів в країнах Європейського Союзу, що передбачають застосування заходів: зростання доходів бюджетів; скорочення видатків бюджетів; зміна пенсійного режиму реформування соціальних трансфертів.

З'ясовано, що для визначення періоду консолідації бюджету держав Вишеградської групи зазвичай застосовують два підходи: кількісний, що оперує набором показників, які характеризують обсяг фіскального імпульсу; нарративний, який спирається на моніторинг нормативних документів.